

Modul 4: Budoucnost Evropského sociálního modelu

Je zřejmé, že národohospodářské systémy evropských států se musí vyrovnat s velkými změnami. Ty vyplývají jednak z globalizace, a jednak z rozšíření tržního hospodářství do dalších světadílů. Zboží, kapitál, inovace a informace překračují hranice států velmi rychle, jsou kdekoli k dispozici – a vytvářejí tak světovou konkurenci. Pro podnik ve Francii není již jediným rozhodujícím faktorem, co nabízí konkurence ve vlastní zemi i na druhém břehu Rýna v Německu. Musí se řídit i tím, co a za jakou cenu se vyrábí v Číně, USA nebo Indii. Kdo chce ztratit konkurenceschopnost, musí umět jezdit na tygru. Kdo si tygra neosedlá, bude pohlcen. To je samozřejmě vyjádření velmi obrazné, ale vystihuje to celý problém. Na druhé straně se naše životní podmínky mění z důvodů, které s globalizací nesouvisí. Občané jsou stále starší a společnosti stárnou. První skutečnost je velmi pozitivní, protože to znamená, že žijeme déle. Ale znamená to též, že se zvyšují náklady na zdravotnictví a na délce vyplácené důchody. Zároveň – a to je méně pozitivní – klesá počet narozených dětí. Hodně lidí se v minulých letech rozhodlo pro početně menší rodinu nebo i pro to, vůbec děti nemít. To však s sebou přináší nejen ochuzení o životní radost a smysluplnou životní náplň, nýbrž i národohospodářský problém, protože stále méně mladých lidí se musí postarat o stále větší počet starých lidí.

Náš blahobyt bude v příštích desetiletích podstatně záviset na tom, zda se nám podaří tyto problémy řešit. V tom jsou si všichni zajedno. Ale jak to má probíhat? Která cesta je nejlepší? Co pro to znamená Evropská unie? Tyto otázkami se zabývá tento modul.

1. Z pohledu Evropské komise

Globalizace a Evropa

Přečtěte si následující text a diskutujte o něm na základě následující výpovědi a zvažte předkládané názory.

Text pochází z roku 2005 a vztahuje se na evropskou perspektivu – a tedy na dobu před přistoupením Bulharska a Rumunska k 1. lednu 2007 do EU. Poznámky uvedené v tomto textu se dají samozřejmě použít i na rozšířenou unii s 27 státy.

„[...] Při formulaci mezinárodní odpovědi na globalizaci je vliv každého jednotlivého členského státu, postupuje-li samostatně, minimální. Ale Evropa složená z 25 zemí se společnými hodnotami a silnými institucemi, které postupují jednotně, má opravdovou šanci globalizaci ovlivnit, například v oblasti obchodu, mezinárodních pracovních předpisů nebo v hledání odpovědi na globální ohrožení zdraví či bezpečnosti. Evropa má co nabídnout, protože je největším obchodním blokem na světě, je nejdůležitějším poskytovatelem mezinárodní pomoci a ovlivňuje uskutečňování sociální spravedlnosti a lidských práv na celém světě. Je také největším podporovatelem multilaterálních řešení v ekologické oblasti a při řešení dalších úkolů trvale udržitelného rozvoje. Žádná jiná země či region nedisponují těmito mimořádnými výhodami.

Unie dává k dispozici rozhodující střední úroveň, která se pohybuje mezi národními kompetencemi a mezinárodními normami. Je úspěšným příkladem „globalizace“ na regionální úrovni. Vytváří vhodný rámec pro efektivní regulaci a solidaritu, v nichž výhody regionální integrace nabízejí více příležitostí pro využití výhod globalizace. Náš společný vnitřní trh se 450 miliony lidí nabízí nové příležitosti pro růst, zaměstnanost a investice, zatímco naše doprovodné politiky pomáhají členským státům zmírnit dopady nastalých změn.

[...]“

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Evropské hodnoty v globalizovaném světě

Příspěvek Komise k říjnovému setkání hlav států a vlád

V Bruselu, 3.11.2005

Výpov :

Evropská komise tvrdí, že EU nabízí nejlepší ochranu v i negativním d sledk m globalizace.

Názory:

- To íkají evropští byrokraté jen proto, aby si udrželi své vlastní pozice.
- V procesu globalizace se stávají z lenských stát EU konkurenti a ne partne i. Proto je tato výpov nesprávná.
- Ano, souhlasím. Jenom spole n budeme schopni proces globalizace ovlivnit.
- Chování lenských stát EU nehraje žádnou roli. O globalizaci se rozhoduje v ín , Indii a USA.
- Jiné názory: .....

2. Z pohledu Evropského parlamentu.

P e t te si následující text a odpov zte na p ipojené otázky.

Evropský parlament má sv j vlastní zp sob vypracovávání svých text . P ed n jakým usnesením se zd raz ují nejprve zvažované d vody – ili pro se dané téma v bec zpracovává. Odtud tedy pocházejí také ony trochu t žkopádné formulace, nap íklad „Evropský parlament zd raz uje / poukazuje se vším d razem na / je si pln v dom, že ...apod.“

„Evropský parlament,

[...]

Reforma evropského sociálního modelu

1. zdůrazňuje, že je nutné zachovat a posílit hodnoty spojené s Evropským sociálním modelem, kterými jsou rovnost, solidarita, práva a povinnosti jednotlivce, nediskriminace a přerozdělování, dostupnost kvalitních veřejných služeb pro všechny občany a udržení vysoké úrovně již dosažených sociálních norem;
2. poukazuje důrazně na to, že pouze Evropská unie založená na hospodářské a sociální soudržnosti a obhajující společné hodnoty, může být dostatečně silná pro obhájení svých zájmů;
3. je přesvědčen, že neexistuje alternativa k reformám hospodářských a sociálních systémů, které je třeba provést tam, kde nesplňují kritéria efektivity a sociálně přijatelného vývoje a nenaplnují předpoklad obstát v konfrontaci s výzvami demografických změn, globalizace a revoluce informačních technologií;
4. je hluboce zklamán z momentálního vývoje míry hospodářského růstu v Evropské unii, který strukturální reformy velmi komplikuje;
5. si je plně vědom silně rozšířených obav občanů EU z nezaměstnanosti, především z nezaměstnanosti mladistvých, ze sociálního vylučování, chudoby, nejistoty na pracovním trhu a potenciálního selhání systémů sociálního zabezpečení;
6. zastává názor, že tam, kde demografické změny a nezaměstnanost nepřiměřeně silně postihnou určité sociální skupiny, musí Evropská unie usilovat o to, aby zajistila stejný přístup ke kvalitativně dobrým pracovním místům;
7. považuje za mimořádně důležité obnovit angažovanost Evropské unie pro sociální Evropu, aby opětně došlo k nastolení důvěry občanů k projektu EU, k pracovním místům, hospodářskému růstu a blahobytu;
8. je si plně vědom toho, že sociální politika a politika zaměstnanosti jsou z největší části v kompetenci členských států samotných; zdůrazňuje však zároveň, že Evropská unie v této oblasti rovněž disponuje kompetencemi vyplývajícími ze smluv; je si dále plně vědom toho, že Evropská unie musí vytvořit stabilnější hospodářský a sociální rámec, který členským státům umožní provedení potřebných reforem na národní úrovni, v závislosti na svých ekonomických, sociálních a politických možnostech;

[...]

Texty schválené Parlamentem

Středa, 6. září 2006 – Štrasburk

Rozhodnutí Evropského parlamentu o Evropském sociálním modelu budoucnosti (2005/2248(INI))

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0340+0+DOC+XML+V0//CS>

- a) Co je ústřední výpověď rozhodnutí?
- b) Které dva body uvádí Evropský parlament pro evropskou sociální politiku?
- c) Jaké jsou hlavní požadavky Evropského parlamentu?
- d) Souhlasíte s výpovědí Evropského parlamentu? Pro ano a pro ne?

3. Flexicurity – lék na všechno?

Přečtěte si následující text a odpovězte na připojené otázky.

Tisková informace: Flexicurity

Flexibilita prostřednictvím zabezpečení

Rakouské předsednictví Rady (1.1.- 30.6.2006)

Flexicurity a evropský model způsobu života

Globalizace, rychlý technologický pokrok a demografické změny staví evropské národohospodářské systémy před velké výzvy. Tato nová situace s sebou nese i změny v pracovněprávních vztazích. Podniky se nacházejí pod soustavným tlakem, protože musejí nacházet nové trhy pro odbyt svých výrobků. Rostou požadavky na přizpůsobování výrobní techniky a organizačních forem podnikání. I pro zaměstnance to znamená vyšší nároky na jejich ochotu a schopnost přijímat změny. Celoživotní vzdělávání a mobilita se stávají stále více předpokladem profesní úspěšnosti. Zároveň lze pozorovat v rámci pokračujících procesů specializace tlak na mzdy a na zaměstnanost lidí s nízkou kvalifikací. Paralelně s tímto vývojem se v Evropě etablovalo povědomí o společném „Evropském životním modelu“. Jeho charakteristické znaky jsou:

- Zásadní uznání sociální soudržnosti a solidarity a potírání sociální chudoby a diskriminace;
- Zajištění všeobecné dostupnosti zdravotních a vzdělávacích systémů;
- Poskytnutí širokého sociálního zabezpečení;

Významnou roli zastává veřejný sektor v zajištění potřebné infrastruktury. Potřeba sociálního zabezpečení je v Evropě tradičně silně zakotvena a tvoří konstantu pro vypracovávání reformních řešení.

Úvahy na téma „Flexicurity - flexibilita prostřednictvím zabezpečení“ musí řešit otázku, jak lze harmonizovat udržení evropské konkurenceschopnosti a zajištění evropského životního modelu. Oba tyto požadavky se vzájemně podmiňují. Prvky životního modelu jsou rozhodujícím produktivním faktorem pro udržení konkurenceschopnosti. Aspekt sociálních jistot v Evropě lze a je třeba nazírat jako podstatnou výhodu evropské lokality oproti USA a Asii.

Koncepce flexicurity – flexibilita prostřednictvím zabezpečení

- Jako flexicurity lze zásadně označit kombinaci flexibilních trhů práce s vysokou úrovní sociálního zabezpečení.
- Oba tyto prvky, flexibilita a sociální zabezpečení je třeba uvést do vyváženého poměru.
- Jen ten, kdo pracovníkům nabízí vysokou úroveň sociálního zabezpečení, může též požadovat vysokou úroveň flexibility.

Tato vědomě široce pojatá definice zahrnuje řadu nejrůznějších opatření, která je třeba ve svém souhrnu a v hlavní koncepci „flexicurity“ zásadně chápat ve vzájemné závislosti:

- Rámcové podmínky pracovněprávních vztahů

- Zabezpečení při ztrátě pracovního místa, případně při novém vstupu na pracovní trh a získání nového místa
- Náhradní příjmové dávky během nezaměstnanosti
- Zabezpečení v případě nemoci, pracovního úrazu, ve stáří apod.
- Opatření aktivní pracovní politiky, odborného a dalšího vzdělávání
- Systémy mzdového vyjednávání.

Příklady praktikovaných opatření flexicurty v rakouském pracovním právu

Podniková finanční prevence pro zaměstnance, která vstoupila v platnost 1. července 2002, zvyšuje na jedné straně mobilitu pracovníků a umožňuje na druhé straně každému zaměstnanci, aby si mohl spořit na důchodové připojištění. Ve starém systému nároků na finanční vyrovnání či odstupné ztrácel pracovník v případě ztráty nebo změny pracovního místa celou řadu těchto nároků. Méně než 20% všech pracovníků tyto finanční nároky nikdy neobdrželi. Prostřednictvím podnikové prevence pro zaměstnance může každý zaměstnanec svůj vlastní „batoh finanční prevence“ přenášet od jednoho zaměstnavatele k dalšímu – a to je flexibilita prostřednictvím zabezpečení!

Aby bylo možné realizovat flexibilní a individuální kvalifikační opatření, je třeba u zaměstnavatele vyjednat dobu tolerance pro kvalifikaci zaměstnance na dobu nejméně 3 měsíců až do délky jednoho roku. Předpokladem je, aby jeho dosavadní pracovní poměr trval nejméně 3 roky. Během doby této kvalifikační časové tolerance odpadá vyplácení mzdy, ale zaměstnanec dostává finanční podporu z pojištění proti nezaměstnanosti ve výši nároku na platbu na péči o děti.

Bez nároku na tento druh finanční podpory lze však vyplácet i jinou formu podpory, tak zvané „sabbaticals“. Kolektivní smlouva připouští též propočít normální pracovní doby po dobu několika let, pokud časové vyrovnání pracovní doby je realizováno v několika obdobích vždy po souvislou dobu několika týdnů. Podle tohoto řešení je možný například následující model: 2,5 roku normální pracovní doba ve výši 48 hodin týdně, 6 měsíců pracovní volno.

Flexibilita ve spojení se zabezpečením pro zaměstnance je v Rakousku požadována také pro podnikové důchody.

Nároky na podnikové důchodové dávky se při přechodu na jiné pracovní místo na požádání zaměstnance převádějí do důchodové pokladny nového zaměstnavatele a to nezávisle na tom, zda se nový zaměstnavatel nachází v zahraničí nebo v tuzemsku.

Také nové předpisy o práci na částečný (rodičovský) úvazek mají přispět k tomu, aby se zaměstnancům umožnila větší flexibilita s ohledem na sladění rodinného života a povolání.

Například v podnicích s více než 20 zaměstnanci existuje nárok na částečný pracovní úvazek do sedmi let dítěte nebo do doby jeho pozdějšího nástupu školní docházky, pokud dosavadní pracovní poměr k datu začínajícího nároku na částečný pracovní úvazek trval nepřerušeně nejméně tři roky.

Až do 4 týdnů po čtvrtých narozeninách dítěte existuje zvláštní ochrana před výpovědí z pracovního poměru či propuštěním, potom platí do doby 4 týdnů po skončení zkráceného rodičovského pracovního poměru též ochrana před výpovědí.

Pro péči o umírající rodinné příslušníky a děti s těžkým onemocněním, aniž by musel mít zaměstnanec strach ze ztráty pracovního místa, platí od 1. července 2002 doba tolerance za účelem rodinné hospicové péče. Zaměstnanec může požadovat snížení pracovní doby nebo využít nároku na dočasné uvolnění z práce. V této době je zaměstnanec nadále pojištěn u zdravotní a důchodové

pojišťovny a vztahuje se na něj též plná ochrana před výpovědí.

Celá řada zákonných opatření, která byla v posledních letech na evropské úrovni schválena, uplatňují základní myšlenku flexicurity. Především taková, která byla navržena z iniciativy sociálního partnerství, například na základě směrnice o zkráceném pracovním úvazku a časově omezeném smluvním vztahu. Tyto směrnice poskytují zaměstnancům zaměstnaným na základě těchto nových pracovněprávních forem stejnou míru pracovněprávního zabezpečení jako ji mají zaměstnanci pracující na plný úvazek a v časově neomezeném smluvním vztahu. Stejně to platí i pro směrnici týkající se rodičovské dovolené. Tato směrnice přispívá k tomu, aby se lépe dařilo naplňovat společenský zájem o sladění rodinného života a povolání.

http://www.eu2006.at/de/News/Background_Information/2001bartensteinbeso2.html, poslední aktualizace v červnu 2006, (staženo: 12.4.07)

- a) Jaké problémy musejí zvládnout evropské národohospodářské systémy?
- b) Co znamená pojem „flexicurity“? Z čeho se skládá?
- c) Jak lze flexicurity uplatňovat v praxi? Jaké příklady flexicurity text uvádí?
- d) Myslíte si, že princip flexicurity může vhodným způsobem tyto problémy řešit?
Pro ano a pro ne?

4. Minimální mzdy

Významný německý deník Frankfurter Allgemeine Zeitung otiskl dne 6. března 2007 článek o minimálních mzdách.

Na toto téma se momentálně v Německu velmi silně diskutuje. Dosud zde žádná stanovená minimální mzda neexistuje a mzdy jsou zatím podle podmínek svobodného vyjednávání mezi zaměstnavateli a zaměstnanci. Pokud jsou mzdy vyjednány na základě kolektivních smluv uzavřených mezi svazem zaměstnavatelů a odbory, je pak výše mzdy závazná pro všechny podniky uvedeného odvětví, ale jen tehdy, pokud jsou podniky členy svazu zaměstnavatelů. Kdo členem není – a stále více podniků svaz zaměstnavatelů opouští – pak je stanovení mzdy otázkou volné dohody. Zde má pak minimální mzda určitou spíše jen symbolickou spodní hranici.

Peťte si prosím následující výřezky z novinového článku a diskutujte o nich některých otázkách:

Minimální mzda – a co říká život?

Autoři Lisa Nienhaus a Wiebke Schröder, Paderborn

6. března 2007

Kdyby existovala minimální mzda ve výši 7,50 Euro, tak jak ji požadují odbory, možná by Ahmed Fallah nebyl býval propuštěn. Řezník pocházející ze Sierra Leone, který již třináct let žije v Německu, pracoval pět let na výrobním pásu firmy Westfleisch v Paderbornu.

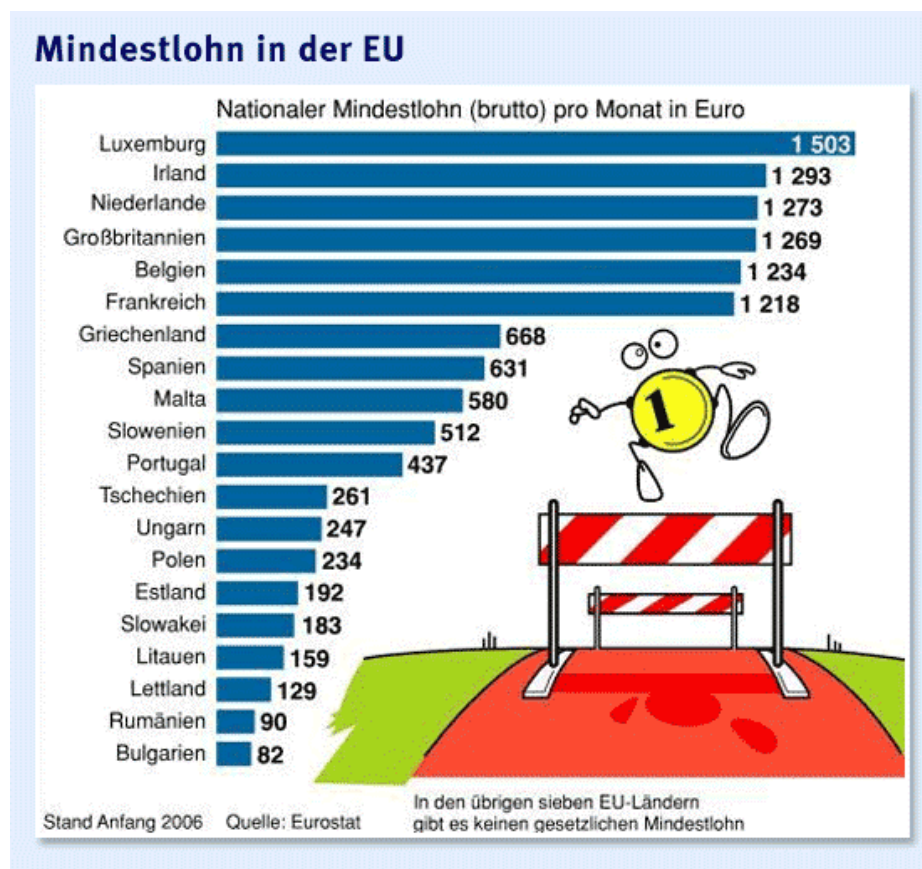
Fallah pracoval jako boudař masa, z prasat odděloval kotlety, šunku, bůček, a to v úkolu a tak rychle, jak to jen šlo, za hodinovou mzdu 7,20 eur brutto. Za měsíc to obnášelo 1528 eur hrubého, které vydělal u stále se měnících subdodavatelů, kde však pracoval u stále stejného výrobního pásu a dělal stejnou práci.

Po odvodu daní, sociálního pojištění a dalších odvodů, které firma pravidelně strhávala za pracovní materiál, pracovní oděv a prádlo, mu zůstalo necelých 1100 eur, z čehož živil svou ženu a tři děti. Aby to stačilo k životu, chodil o víkendech uklízet do firmy Burger King. Podpora v nezaměstnanosti v kombinaci se sociální podporou (nazývaná v Německu Hartz IV) by mu byla vynesla víc, ale jak říká: „Doufal jsem, že budu postupně vydělávat víc.“

Ale bylo to zcela naopak. Subdodavatelský podnik, který měl s firmou Westfleisch smlouvu, dal Fallahovi a dalším jeho více než 20 kolegům výpověď a místo nich zaměstnal Rumuny. Kolik zde vydělávají oni, nikdo zcela přesně neví. S členem podnikové rady hlavní dodavatelské firmy Westfleisch Michaellem Pipperem, který chce Fallahovi pomoci, mluvit nechtějí. Ale proslýchá se, že dostávají 4,50 eur za hodinu, to je 1.000 eur hrubého. „Tyto mzdy byly sjednány v České republice“, myslí si Pipper. „Tam existuje zprostředkovatelská firma, která sem Rumuny přivezla.“ Ahmed Fallah říká: „Z 1.000 eur hrubého se v Německu žít nedá – rozhodně ne tehdy, když zde chcete žít.“

...

V mnoha evropských státech existuje minimální mzda, jak nám ukazuje následující obrázek, který pochází ze stejného novinového článku:

Titulek: Minimální mzda v EU.

Národní minimální mzda (brutto) za měsíc v eurech

Stav: začátek roku 2006, V ostatních sedmi zemích EU zákonná minimální mzda neexistuje.

Skupina evropských občanů diskutuje o otázce minimální mzdy v zemích EU. Zaznávají zde různé názory. Poslechněte si je:

Markus: Minimální mzda omezuje volný pohyb pracovníků v Evropě. Když jsou lidé ochotni pracovat za méně peněz, je třeba jim dát k tomu příležitost. Je to důležitá práva pro lidi z nových členských zemí EU, ale také pro mladé lidi a lidi bez kvalifikace.

Lena: To je naprosto nesprávné. Minimální mzda vytváří rovnost příležitostí a je také dobrá pro podnikatele z jiných zemí, protože zamezuje jejich vykořisťování.

Violetta: Myslím si, že stát by zásadně neměl do hospodářství zasahovat. Když je pro něj jakéhle zamýšlená mzda příliš nízká, nemusí přece tu práci dělat.

Pierre: Minimální mzda je dobrá, protože zajišťuje, aby lidé mohli ze své práce také žít. Nelze přece připustit, aby člověk celý den pracoval a přesto potřeboval ještě sociální podporu.

Veronika: Ach to je jinak, ve skutečnosti zatlačuje minimální mzda na které chodí do ilegální šedé ekonomiky. Pak nemají tyto pracující žádnou sociální a právní ochranu a stát přichází o danové a sociální odvody. To také není řešení.

Jaroslav: Minimální mzda vytváří přehlednost na trhu a rovnost šancí mezi podniky. Nepodporuje takové podniky, které se svými zaměstnanci zacházejí nejhůř, ale dosahují pak největších zisků. To je přece rozumné.

S kterým názorem byste se nejspíše ztotožnili? Kdo nemá dle vašeho názoru v bec pravdu?

Evropa v posledních 50 letech dosáhla velkých výsledků. Žijeme dnes v míru. Státy Evropské unie jsou vybudovány na zásadách demokracie, sociálního zabezpečení, svobody a blahobytu. Avšak Evropa stojí dnes před velkými problémy. Hlavně globalizace ovlivňuje kapitálový trh a trh zboží a tím ovlivňuje i systémy sociálního zabezpečení. Právě tak je ovlivňují demografické změny, čili vyšší průměrná délka života při zároveň nižší porodnosti. Abychom však mohli i do budoucna žít stejným způsobem, na který jsme zvyklí, musíme najít společné evropské odpovědi.

„Pokud se nám v příštích 10 letech nepodaří vytvořit z vysoce úspěšné hospodářsko-politické konstrukce Evropy též sociálně-politicky úspěšnou Evropskou unii, a nepodaří-li se nám též snížit masovou nezaměstnanost, pak Evropa ztroskotá.

[...]

Chceme-li usilovat o to, aby Evropa nepřestala fungovat, pak musíme [...] pracující evropských zemí zase pro Evropskou unii nadchnout.

[...]

Pokud se nám nepodaří pokračovat v evropské integraci prostřednictvím integračně-politických opatření a Evropskou unii rozvíjet dalšími prohlubujícími kroky, pak skončíme u volné zóny obchody.

Ale volná zóna obchodu je příliš jednoduchým konceptem pro tak mimořádně komplikovaný kontinent, jakým Evropská unie je. A Evropská unie musí být politická, nelze ji chápat jen ekonomicky. Samotný trh neprodukuje solidaritu, ani solidaritu mezi lidmi a ani mezi národy. A my ji potřebujeme, potřebujeme solidaritu mezi evropskými národy.“

Citát z projevu, který přednesl Jean-Claude Juncker, nositel Ceny Karla Velikého 2006 (předseda vlády Lucemburska), dne 25. května 2006

<http://www.karlspreis.de/index.php?id=13&doc=48&r=5>, staženo dne 24.4.07

Poznámky pro pedagogy:

První dvě úlohy se vztahují na oficiální texty zabývajícími se budoucností evropského sociálního modelu a mají zdůraznit, že všechny evropské instituce jsou si v domě závažnosti tohoto problému.

Třetí a čtvrtý úkol se zabývá konkrétními návrhy. Zde je třeba konkretizovat zadání EU a názorně je přiblížit.

K bodu 1. Zde následuje delší výřez z informací Evropské komise pro Evropský parlament.

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Evropské hodnoty v globalizovaném světě

Příspěvek Komise k říjnovému setkání hlav států a vlád

V Bruselu, dne 3.11.2005

„[...] Při formulaci mezinárodní odpovědi na globalizaci je vliv každého jednotlivého členského státu, postupuje-li samostatně, minimální. Ale Evropa složená z 25 zemí se společnými hodnotami a silnými institucemi, které postupují jednotně, má opravdovou šanci globalizaci ovlivnit, například v oblasti obchodu, mezinárodních pracovních předpisů nebo v hledání odpovědi na globální ohrožení zdraví či bezpečnosti. Evropa má co nabídnout, protože je největším obchodním blokem na světě, je nejdůležitějším poskytovatelem mezinárodní pomoci a ovlivňuje uskutečňování sociální spravedlnosti a lidských práv na celém světě. Je také největším podporovatelem multilaterálních řešení a řady dalších úkolů v oblasti životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje. Žádná jiná země či region nedisponují těmito mimořádnými výhodami.

Unie dává k dispozici rozhodující střední úroveň, která se pohybuje mezi národními kompetencemi a mezinárodními normami. Je úspěšným příkladem „globalizace“ na regionální úrovni. Vytváří vhodný rámec pro efektivní regulaci a solidaritu, v nichž výhody regionální integrace nabízejí více příležitostí pro využití výhod globalizace. Náš společný vnitřní trh se 450 miliony lidí nabízí nové příležitosti pro růst, zaměstnanost a investice, zatímco naše doprovodné politiky pomáhají členským státům zmírnit dopady nastalých změn.

Rozšířená unie posiluje působnost našich mezinárodních aktů a je rovněž důvodem pro větší – a nikoli menší – integraci v rámci unie. Ekonomikám členských států poskytla významné částky a otevřela tak nové možnosti pro růst, nové investice a zaměstnanost.

Evropská unie má kromě toho k dispozici jedinečný soubor nástrojů:

– **Právní předpisy**, jimiž může posilovat hospodářské změny, například vytvořením jednotného trhu, a může zároveň zajistit, aby byl doprovázen závaznými normami, které chrání naše hodnoty a kvalitu života.

– **Exekutivní pravomoci**, například takové, aby mohla vystupovat při jednáních v obchodních otázkách tak, jak by to jednotlivý členský stát nemohl;

dále má **pravomoci pro jejich prosazení a soudní systém**, které jsou nutné pro zajištění toho, aby se naše zákonodárné cíle staly skutečností, ku prospěchu všech Evropanů.

– **Pravomoci v oblasti hospodářské soutěže a státních dotací**, které se jako výsledek reforem provedených Komisí dále zdokonalují, a které zajišťují

spravedlivé podmínky mezi velkými a malými evropskými podniky, přispívají ke zlepšení jejich konkurenceschopnosti, stimulují inovace, růst a garantují, aby měli spotřebitelé k dispozici širokou nabídku zboží a služeb za dostupné ceny.

– **Rozpočet**, který je podstatnou podmínkou pro podporu evropské hospodářské, sociální a teritoriální soudržnosti, a který podporuje rozvoj informačních technologií, energetické a přepravní sítě, vzdělávání a inovativní průmyslové projekty jako například satelitní systém Galileo.

– **Prostor svobody, bezpečnosti a práva**, který přispívá ke konkurenceschopnosti Evropy, a také například k lepšímu zvládnutí legálního přistěhovalectví na úrovni EU, a tím umožňuje plně využívat potenciálu evropských národohospodářských systémů.

– **Externí nástroje** sahající od rozšíření unie, přes politiku sousedských vztahů až po rozvojovou politiku, s jejichž pomocí podporuje růst a rozšiřuje své hodnoty za hranice našich států. Z ekonomických výhod posledních stupňů rozšíření mají prospěch jak nové, tak i staré členské státy.

– **Pravomoci týkající se kontroly a koordinace na úrovni EU v rámci hospodářské a měnové unie**, čímž je zajištěno, aby makroekonomická opatření členských států směřovala stejným směrem, i když rychlost jejich uplatňování je rozdílná.

– **Roli katalyzátoru** pro inovace a reformy, v čele s Komisí jako ústředního orgánu, který partnersky spolupracuje s členskými státy a podporuje nová východiska pro potřebné změny.

[...]

4.2.3. Nové partnerství mezi EU a členskými státy

Je nepochybné, že ani EU, ani členské státy nemohou uskutečňovat potřebné změny samy. Následovat musí specifické návrhy pro lepší koordinaci východisek na národní a nadnárodní úrovni, v nových oblastech hospodářské a sociální politiky. Komise je připravena monitorovat rozvoj nových partnerství, která mají rozšířit evropské aktivity v některých oblastech. Do těchto oblastí spadají:

– **Vytvoření vhodného prostředí pro iniciátory inovací.** Vědomosti, výzkum, kvalifikace a vzdělání budou prostředkem pro dosažení úspěchu v nynější situaci globalizace. Mají ústřední význam pro opatření na podporu lidí při jejich celoživotním přizpůsobování se světu, který se silně mění. Musíme zkoumat způsob, jak vyvíjet efektivní evropské projekty; zde můžeme poukázat na své úspěchy a zkušenosti z vývoje letounu airbus nebo systému Galileo. Projekty je třeba doprovázet **podporou mimořádných výkonů na našich univerzitách a užší spoluprací mezi vysokými školami a hospodářskými subjekty.**

– **Formulování dlouhodobé a koherentní energetické politiky.** Je třeba hledat nové a komplexní východisko, které bude brát v úvahu nejen využívání energie, nýbrž i zajištění její výroby a dostatečně husté distribuční sítě. Energetická politika musí být propojena i s ostatními druhy politiky, např. se zemědělskou politikou a politikou životního prostředí, například v oblasti bioenergie. To je podstatnou komponentou pro zajištění ekologicky přijatelného růstu.

– **Nasazení většího objemu prostředků (veřejných i soukromých) pro všeobecné a odborné vzdělávání a kvalifikaci;** nová východiska pro udržení pracovních míst, jejichž podstatou je kvalifikace sledující schopnost přizpůsobení se novým podmínkám během profesního života namísto zajištění jednotlivých pracovních míst.

– **Podpora obnoveného sociálního dialogu** na všech úrovních. Ten by měl získat na významu tím, že bude mobilizovat širokou podporu a získávat pochopení pro nastávající výzvy a navrhovaná řešení. Iniciativy na evropské i národní úrovni jednotlivých států jsou spolu úzce propojeny a sociální partneři by

proto měli lépe propagovat, co na jednotlivých úrovních sami dělají.

– **Podpůrná opatření pro zvládnutí sociálních dopadů hospodářské restrukturalizace.** Reformy vnitřního trhu, modernizace trhů práce a přestavba sociálních systémů jsou hlavními prvky pro zvládnutí globalizace a pro tvorbu růstu a zaměstnanosti. Všechny politiky a programy EU musí podpořit národní reformní snahy, zdůvodnit nutnost reformem a mobilizovat jejich podporu, například formou sociálního dialogu.

– **Intenzivnější spolupráce mezi členskými státy** posílí efektivitu a trvalou udržitelnost daňových systémů a přispěje k dosahování vyšších příjmů, kdy daňový poplatník bude profitovat ze zjednodušení daňových odvodů a hospodářský výkon se tak zvýší. Avšak to si vyžaduje modernizaci a zjednodušení stávajících daňových systémů. Tato opatření lze však provést jen v rámci zachování fundované makroekonomické politiky, která bude zárukou stability, zdravých veřejných rozpočtů a nízké inflace. Taková politika vytvoří dobré podmínky pro růst, pracovní místa a investice, kontrolou inflace podpoří sociální soudržnost a podpoří také členské státy v tom, aby postupným snižováním své státní zadluženosti byly lépe připraveny zvládat finanční náklady, které je čekají v souvislosti se stárnutím obyvatelstva.

5. ZÁVĚRY

Stávající potřeba modernizace a reformem je nepochybná. Všechny členské státy se musí vyrovnat se zvyšujícími se nároky na sociální systémy a s problémem jejich financování. Musíme modernizovat, abychom nadále zachovali kvalitní vzdělávací systémy a kvalitní zdravotnictví, uspokojivá pracovní místa a přiměřené důchody. Modernizace nám dá důvěru v to, že budeme moci sklízet úrodu globalizace. Evropská unie zde zaujímá hlavní roli a Komise zajistí, aby tomu tak bylo. Chopí se iniciativy, aby i v rámci svého „plánu D“ podnítila dialog s občany a vysvětlila jim, proč je Evropská unie důležitější než kdykoli předtím, když se jedná o to, najít řešení pro všechny výzvy, s nimiž se musíme vyrovnat. Komise je připravena navrhnout spolu s ostatními členskými státy a dalšími aktéry plán, který nám ukáže cestu k moderní Evropě, cestu pro zajištění ekonomické prosperity a sociální spravedlnosti. Modernizace nám umožní zachovat naše dosavadní hodnoty.“

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=de&DosId=193448
staženo: 12.4.07

K bodu 3.

Otázka b): Slovo flexicurity je složeno z slova „flexibility“ (= flexibilita) a „security“ (bezpečnost, zajištění, ochrana).